THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP SỬ DỤNG YOUTUBE TRONG PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG NGHE HIỂU CỦA SINH VIÊN NĂM 2 NGÀNH NGÔN NGỮ TRUNG QUỐC ĐẠI HỌC ĐÔNG Á

Phạm Lê Anh Thư[a], Nguyễn Hồng Ngọc[b], Nguyễn Thị Hiền[c], Nguyễn Thị Huệ Anh[d]

Tóm tắt:

Cùng với sự mở rộng của công nghệ số, việc sử dụng các nền tảng trực tuyến trong học ngoại ngữ ngày càng được phổ biến hóa. Trong đó YouTube được xem là công cụ hỗ trợ hiệu quả nhờ nguồn tài nguyên phong phú và tính linh hoạt cao. Nghiên cứu này nhằm khảo sát thực trạng sử dụng và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả khai thác YouTube trong phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung của sinh viên năm hai ngành Ngôn ngữ Trung Quốc tại Trường Đại học Đông Á. Nghiên cứu được thực hiện theo phương pháp tiếp cận hỗn hợp, kết hợp khảo sát định lượng và phân tích thống kê mô tả nhằm làm rõ mức độ sử dụng, mục đích học tập, phương thức khai thác và hiệu quả của nền tảng này. Kết quả cho thấy YouTube được sử dụng rộng rãi, chủ yếu phục vụ các mục tiêu đầu vào như cải thiện phát âm và mở rộng từ vựng, trong khi việc phát triển kỹ năng nghe hiểu chuyên sâu chưa được chú trọng tương xứng. Bên cạnh đó, người học còn gặp nhiều khó khăn như lựa chọn nội dung chưa phù hợp, dễ bị phân tán bởi yếu tố giải trí và thiếu chiến lược học tập rõ ràng. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất các giải pháp theo hướng tăng cường tính chủ động của người học, xây dựng thói quen luyện nghe có hệ thống và phát huy vai trò định hướng của giảng viên. Kết quả nghiên cứu khẳng định rằng hiệu quả sử dụng YouTube không phụ thuộc chủ yếu vào bản thân nền tảng, mà quyết định bởi chiến lược khai thác của người học.

Từ khóa: *YouTube, kỹ năng nghe hiểu, tiếng Trung, chiến lược học tập ngôn ngữ, Trường Đại học Đông Á.*

CURRENT PRACTICES AND SOLUTIONS FOR THE USE OF YOUTUBE IN DEVELOPING LISTENING COMPREHENSION SKILLS AMONG SECOND-YEAR CHINESE LANGUAGE MAJORS AT DONG A UNIVERSITY

Abstract:

With the continued advancement of digital technologies, the use of online platforms in foreign language learning has become increasingly prevalent. Among these, YouTube is considered an effective learning tool due to its abundant resources and high degree of flexibility. This study aims to investigate the current use of YouTube

[a] Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Trung Quốc, Trường Đại học Đông Á
[b] Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Trung Quốc, Trường Đại học Đông Á
[c] Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Trung Quốc, Trường Đại học Đông Á
[d] Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Trung Quốc, Trường Đại học Đông Á

and propose solutions to enhance its effectiveness in developing Chinese listening comprehension skills among second-year Chinese Language majors at Dong A University. The study adopts a mixed-methods approach, combining quantitative surveys with descriptive statistical analysis to examine usage frequency, learning purposes, modes of utilization, and the overall effectiveness of this platform. The findings indicate that YouTube is widely used, primarily for input-based purposes such as improving pronunciation and expanding vocabulary, while the development of higher-level listening comprehension skills remains relatively underemphasized. In addition, learners encounter several challenges, including inappropriate content selection, distraction from entertainment-oriented materials, and a lack of clear learning strategies. Based on these findings, the study proposes solutions focusing on enhancing learner autonomy, establishing systematic listening habits, and strengthening the guiding role of instructors. The results further confirm that the effectiveness of YouTube does not primarily depend on the platform itself, but rather on the learners' strategies in utilizing it.

Keywords: *YouTube, listening comprehension, Chinese language, Language learning strategies, Dong A University.*

Đặt vấn đề

Sự phát triển nhanh chóng của công nghệ số trong những năm gần đây đã làm thay đổi đáng kể cách tiếp cận trong dạy và học ngoại ngữ, trong đó việc tích hợp các nền tảng trực tuyến ngày càng trở thành xu hướng phổ biến. Trong đó, YouTube nổi lên như một nguồn học liệu tiềm năng nhờ tính đa dạng, trực quan và khả năng cung cấp ngữ liệu trong các bối cảnh giao tiếp thực tế. Điều này đặc biệt có ý nghĩa đối với việc phát triển kỹ năng nghe hiểu - một trong những kỹ năng nền tảng nhưng cũng nhiều thách thức đối với người học ngoại ngữ.

Về mặt lý luận, việc tiếp xúc với đầu vào ngôn ngữ có ý nghĩa và phù hợp với trình độ được xem là điều kiện quan trọng để phát triển năng lực ngôn ngữ (Krashen, 1985). Trên cơ sở đó, việc khai thác hiệu quả các nguồn học liệu trực tuyến như YouTube có thể hỗ trợ tích cực cho quá trình luyện nghe của người học. Tuy nhiên, thực tiễn nghiên cứu cho thấy kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung của sinh viên vẫn chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố khác nhau. Các nghiên cứu trong nước đã chỉ ra rằng người học còn gặp khó khăn liên quan đến vốn từ vựng, tốc độ xử lý thông tin và thiếu chiến lược học tập hiệu quả (Lưu Hớn Vũ, 2019; Trần Xuân Quyết & Phạm Thị Nghĩa Vân, 2025; Nguyễn Thị Vân Anh, 2024). Bên cạnh đó, một số nghiên cứu cũng nhấn mạnh vai trò của chiến lược học tập và tính chủ động của người học trong việc nâng cao hiệu quả nghe hiểu (Lưu Hớn Vũ, 2019; Nguyễn Thị Vân Anh, 2024).

Ở phạm vi quốc tế, nhiều nghiên cứu đã khẳng định vai trò tích cực của các nền tảng video trong việc hỗ trợ học tập ngôn ngữ, đặc biệt trong việc tạo môi trường ngôn ngữ sinh động và tăng hứng thú học tập (丁笑寒, 2025; 安亚萌, 2023). Đồng thời, các

nghiên cứu cũng chỉ ra rằng việc tổ chức hoạt động nghe cần có tính hệ thống để đảm bảo hiệu quả tiếp nhận (徐林, 2020). Tuy nhiên, một số hạn chế cũng được đề cập như tính thiếu hệ thống của học liệu, sự không đồng đều về chất lượng nội dung và nguy cơ phân tán chú ý của người học khi sử dụng các nền tảng video (郑美林, 2021; 陈慧 và cộng sự).

Mặc dù lĩnh vực này đã nhận được sự quan tâm đáng kể từ nhiều nghiên cứu trước đây, phần lớn các nghiên cứu chủ yếu dừng lại ở việc mô tả thực trạng hoặc đề xuất giải pháp chung, song các nghiên cứu đi sâu vào tác động cụ thể của YouTube đối với việc phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung, đặc biệt trong bối cảnh sinh viên đại học, còn tương đối hạn chế.

Từ đó, nghiên cứu này được tiến hành nhằm khảo sát thực trạng sử dụng YouTube trong luyện nghe tiếng Trung của sinh viên năm hai ngành Ngôn ngữ Trung Quốc tại Trường Đại học Đông Á, đồng thời phân tích mức độ sử dụng, mục đích sử dụng và những khó khăn của người học. Trên cơ sở đó, nghiên cứu góp phần làm rõ vai trò của YouTube trong phát triển kỹ năng nghe hiểu, qua đó bổ sung bằng chứng thực nghiệm cho lĩnh vực và làm cơ sở nâng cao hiệu quả ứng dụng nền tảng này trong dạy và học ngoại ngữ.

Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

Đối tượng

Đối tượng khảo sát gồm 102 sinh viên năm hai ngành Ngôn ngữ Trung Quốc tại Trường Đại học Đông Á. Nhóm đối tượng này được lựa chọn nhằm đảm bảo tính tương đồng về trình độ, do sinh viên năm hai đã có nền tảng tiếng Trung cơ bản và đang trong giai đoạn phát triển kỹ năng nghe hiểu.

Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được triển khai theo phương pháp hỗn hợp, trong đó phương pháp định lượng đóng vai trò chủ đạo, kết hợp với phân tích định tính nhằm bổ trợ và làm rõ ý nghĩa của các kết quả thu được. Quy trình nghiên cứu gồm bốn giai đoạn:

Giai đoạn 1: Nghiên cứu tài liệu

Tiến hành thu thập, tổng hợp và phân tích các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung và việc ứng dụng các nền tảng video trực tuyến trong dạy và học ngoại ngữ. Giai đoạn này góp phần xây dựng cơ sở lý luận và định hướng thiết kế công cụ khảo sát.

Giai đoạn 2: Thiết kế công cụ khảo sát

Dựa trên cơ sở lý thuyết và mục tiêu nghiên cứu, bảng hỏi gồm 20 câu hỏi được xây dựng, tập trung khảo sát ở các nội dung: mức độ sử dụng YouTube, mục đích sử dụng, phương pháp luyện nghe, hiệu quả và những khó khăn gặp phải. Các câu hỏi

chủ yếu được xây dựng theo thang đo Likert 4 mức độ nhằm tăng khả năng phân hóa và độ tin cậy của dữ liệu.

Giai đoạn 3: Thu thập dữ liệu

Dữ liệu nghiên cứu được thu thập bằng hai hình thức: khảo sát trực tiếp và khảo sát trực tuyến đối với 102 sinh viên trong khoảng thời gian từ tháng 10/2025 đến tháng 3/2026. Quá trình khảo sát được thực hiện trên cơ sở tự nguyện và đảm bảo bảo mật thông tin cá nhân của người tham gia.

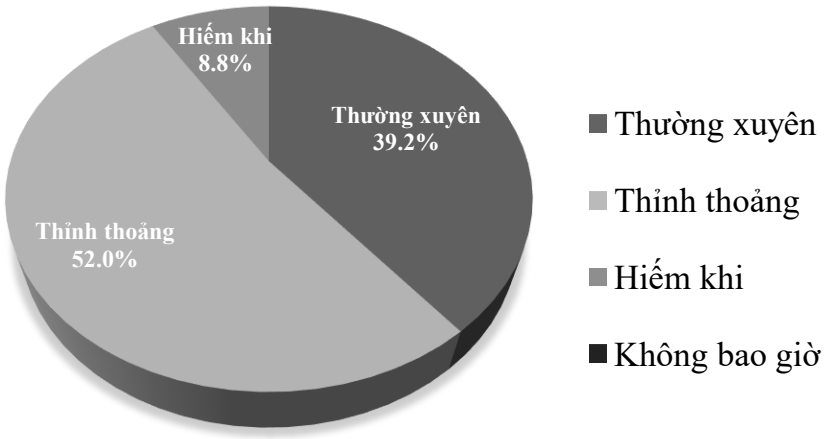
Giai đoạn 4: Xử lý và phân tích dữ liệu

Dữ liệu được tổng hợp và xử lý bằng phương pháp thống kê mô tả với sự hỗ trợ của phần mềm Excel. Các chỉ số như tần suất và tỷ lệ phần trăm được sử dụng để phân tích mức độ sử dụng, hiệu quả và các yếu tố ảnh hưởng. Bên cạnh đó, dữ liệu từ câu hỏi mở được phân tích định tính nhằm củng cố và làm sáng tỏ các kết quả định lượng.

Kết quả và thảo luận

Kết quả

Thực trạng sử dụng YouTube trong luyện nghe tiếng Trung

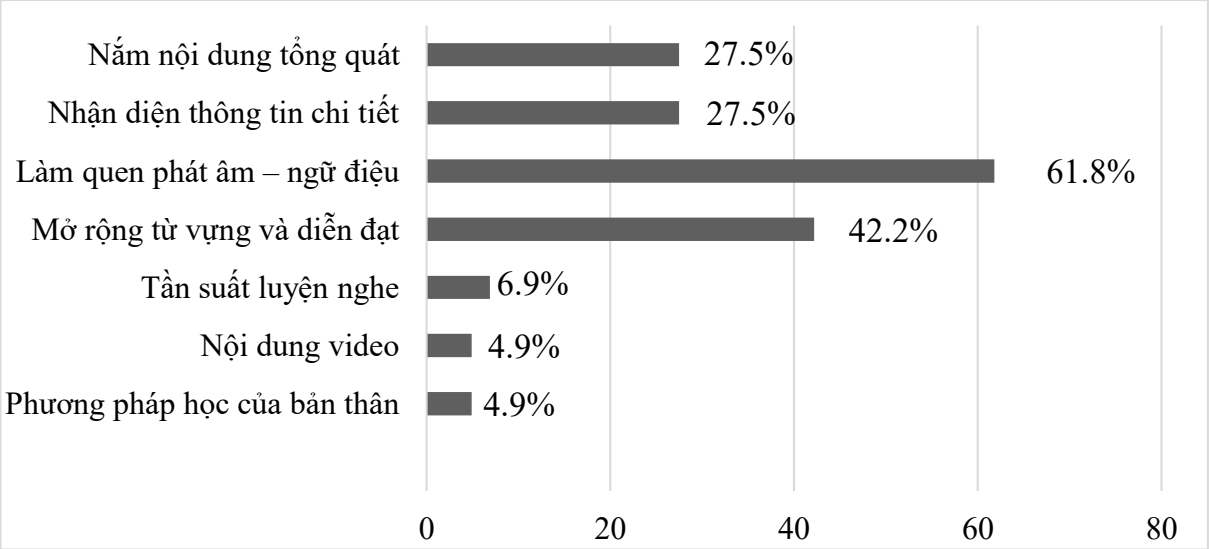

Hình 1. Mức độ sinh viên sử dụng YouTube để luyện kỹ năng nghe tiếng Trung

Kết quả khảo sát cho thấy tỷ lệ sinh viên sử dụng YouTube ở mức "thỉnh thoảng" (52,0%) cao hơn so với "thường xuyên" (39,2%), cho thấy việc sử dụng nền tảng này chưa đạt đến mức ổn định trong thói quen học tập. Mặc dù không có sinh viên nào "không bao giờ" sử dụng, phản ánh độ phổ biến nhất định của YouTube, nhưng sự chênh lệch giữa hai mức sử dụng chính cho thấy mức độ khai thác giữa các cá nhân còn chưa đồng đều.

Sự khác biệt này cho thấy vấn đề không nằm ở khả năng tiếp cận mà ở mức độ sử dụng trong khi YouTube đã được tiếp cận rộng rãi, việc duy trì sử dụng thường xuyên lại chưa tương xứng. Điều này phản ánh xu hướng sử dụng mang tính bổ trợ

hơn là công cụ học tập chính, từ đó cho thấy tiềm năng của nền tảng chưa được khai thác một cách ổn định và nhất quán trong quá trình rèn luyện kỹ năng nghe.

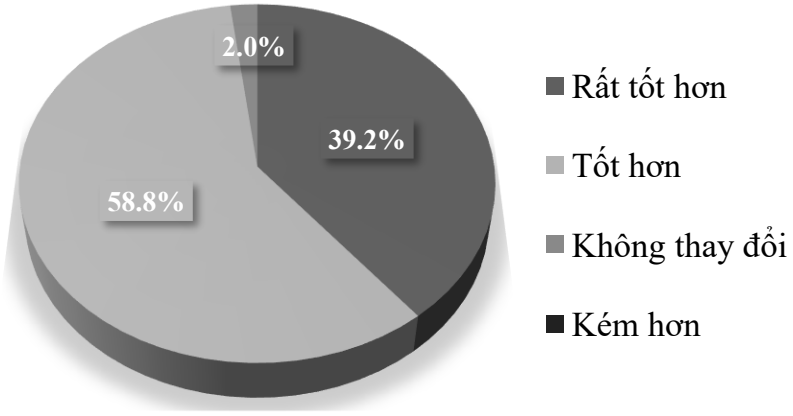
Hình 2. Mục đích sử dụng YouTube trong luyện kỹ năng nghe tiếng Trung của sinh viên

Kết quả khảo sát cho thấy sinh viên có xu hướng tập trung vào phát âm (61,8%) và từ vựng (42,2%) cao hơn rõ rệt so với các mục tiêu nghe hiểu cốt lõi như nắm ý chính và hiểu chi tiết (27,5%). Sự chênh lệch này phản ánh xu hướng ưu tiên các yếu tố ngôn ngữ cơ bản, dễ tiếp cận, trong khi việc phát triển năng lực nghe hiểu chưa được chú trọng tương xứng. Điều đó cho thấy YouTube chủ yếu đang được khai thác như nguồn cung cấp đầu vào ngôn ngữ hơn là công cụ rèn luyện kỹ năng nghe hiểu.

Bên cạnh đó, tỷ lệ thấp ở các yếu tố liên quan đến định hướng học tập cho thấy sự thiếu nhất quán trong cách sử dụng giữa các sinh viên. Sự khác biệt này góp phần lý giải vì sao, dù cùng sử dụng một nền tảng, hiệu quả đạt được lại không đồng đều, qua đó cho thấy mức độ khai thác công cụ đóng vai trò quyết định đối với kết quả học tập.

Kết quả khảo sát có thể thấy một xu hướng khá nhất quán: sinh viên tuy sử dụng YouTube với mức độ tương đối phổ biến, nhưng cách khai thác chủ yếu vẫn nghiêng về các yếu tố ngôn ngữ cơ bản như phát âm và từ vựng, trong khi các năng lực nghe hiểu cốt lõi như nắm ý chính và hiểu chi tiết lại chiếm tỷ lệ thấp hơn đáng kể. Sự chênh lệch này cho thấy người học đang ưu tiên tiếp cận nội dung ở mức độ dễ xử lý, thay vì tập trung vào việc phát triển kỹ năng nghe hiểu toàn diện. Đồng thời, mặc dù nền tảng này có độ phủ rộng và mang lại những hỗ trợ nhất định, mức độ sử dụng chưa ổn định và thiếu định hướng giữa các cá nhân khiến hiệu quả khai thác chưa tương xứng với tiềm năng. Từ đó có thể khẳng định rằng vấn đề nổi bật không nằm ở bản thân công cụ YouTube, mà ở cách thức người học tiếp cận và sử dụng nó trong quá trình luyện nghe.

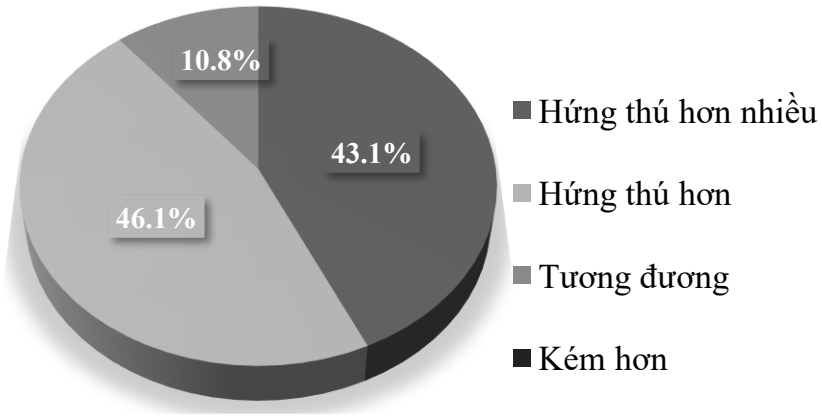
Hiệu quả của việc sử dụng YouTube trong phát triển kỹ năng nghe

Hình 3. Mức độ cải thiện khả năng hiểu nội dung chính khi luyện nghe qua YouTube

Kết quả cho thấy YouTube có tác động tích cực đến khả năng hiểu nội dung chính, với 98% sinh viên ghi nhận sự cải thiện (58,8% "tốt hơn"; 39,2% "rất tốt hơn"). Tuy nhiên, việc tỷ lệ tập trung chủ yếu ở mức "tốt hơn" thay vì "rất tốt hơn" phản ánh hiệu quả chưa đạt chiều sâu tương xứng với tiềm năng của nền tảng. Sự chênh lệch này cho thấy YouTube hỗ trợ tốt ở mức độ tiếp cận và nắm bắt ý chính nhờ tính trực quan và đa dạng ngữ cảnh, nhưng chưa đủ để thúc đẩy năng lực xử lý thông tin ở mức cao. Nói cách khác, tồn tại khoảng cách giữa mức độ cải thiện phổ biến và mức cải thiện vượt trội, qua đó khẳng định hiệu quả học tập phụ thuộc nhiều hơn vào cách thức khai thác của người học hơn là bản thân công cụ.

Kết quả khảo sát chủ yếu phản ánh sự cải thiện ở khả năng nghe ý chính - cấp độ nghe hiểu giúp người học xác định chủ đề và nội dung tổng quát của bài nghe. Nghiên cứu chưa đánh giá trực tiếp mức độ cải thiện ở các cấp độ nghe hiểu cao hơn như nghe chi tiết hoặc nghe suy luận. Vì vậy, kết quả cho thấy YouTube hỗ trợ tốt việc nắm bắt nội dung tổng quát, nhưng chưa đủ cơ sở để khẳng định hiệu quả đối với toàn bộ các cấp độ của kỹ năng nghe hiểu.

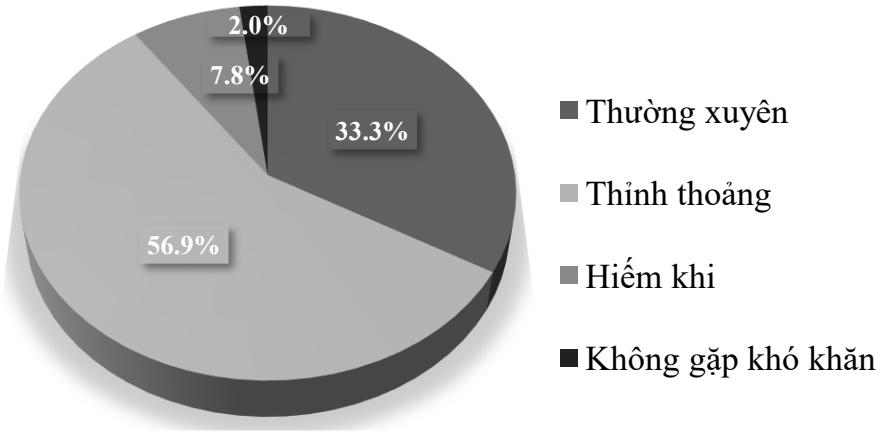

Hình 4. Mức độ hứng thú của sinh viên khi học nghe qua YouTube so với phương pháp truyền thống

Kết quả cho thấy YouTube có tác động rõ rệt đến động lực học tập, với 89.2% sinh viên cảm thấy hứng thú hơn (46,1% "hứng thú hơn"; 43,1% "hứng thú hơn nhiều"), trong khi chỉ 10,8% không ghi nhận khác biệt. Sự phân bố này cho thấy nền tảng không chỉ cải thiện trải nghiệm học mà còn thúc đẩy mức độ tham gia của người học, nhờ đặc tính nội dung đa dạng và tính trực quan cao. Tuy nhiên, việc tỷ lệ "hứng thú hơn nhiều" gần tương đương với "hứng thú hơn" phản ánh động lực được gia tăng nhưng chưa chuyển hóa tương ứng thành mức độ tham gia sâu. Điều này cho thấy tồn tại khoảng cách giữa cảm xúc học tập và hiệu quả thực tế, khi hứng thú chủ yếu hỗ trợ giai đoạn khởi động và duy trì chú ý, nhưng chưa đủ để đảm bảo phát triển năng lực nếu thiếu định hướng và hoạt động học tập mang tính xử lý.

Từ các kết quả khảo sát có thể thấy việc sử dụng YouTube góp phần phát triển kỹ năng nghe theo hướng tích cực, thể hiện qua sự cải thiện khả năng nghe hiểu và mức độ hứng thú cao hơn so với phương pháp học truyền thống. Kết quả này đồng thời khẳng định ưu thế của YouTube trong việc tạo động lực học tập và hỗ trợ tiếp cận ngữ liệu một cách linh hoạt, sinh động, qua đó xác lập vai trò của nền tảng này như một công cụ hỗ trợ hiệu quả trong phát triển kỹ năng nghe hiểu của sinh viên.

Các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả sử dụng YouTube trong luyện nghe

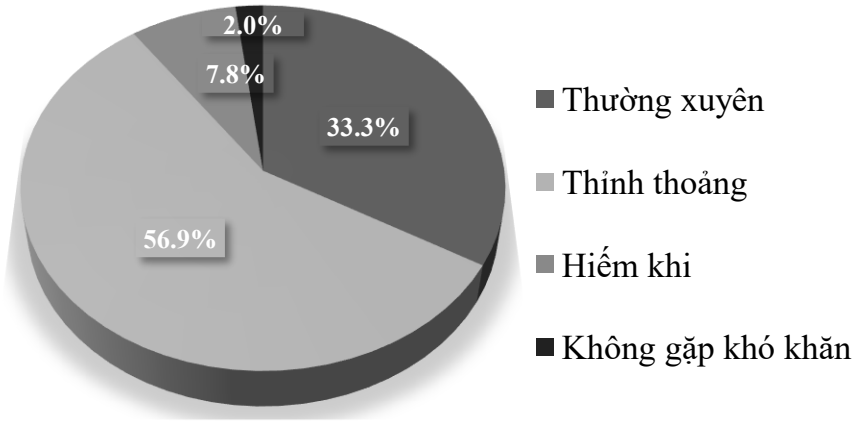

Hình 5. Mức độ sinh viên gặp khó khăn khi luyện nghe tiếng Trung qua YouTube

Kết quả cho thấy việc gặp khó khăn trong quá trình luyện nghe tiếng Trung qua YouTube là hiện tượng phổ biến, với hơn một nửa sinh viên ở mức "thỉnh thoảng gặp khó khăn" (56,9%) và một tỷ lệ đáng kể ở mức "thường xuyên" (33,3%). Sự phân bố này phản ánh hai xu hướng song song: một mặt, người học đã có khả năng thích nghi nhất định khi không gặp khó khăn liên tục; mặt khác, việc khó khăn vẫn xuất hiện thường xuyên cho thấy quá trình nghe hiểu còn phụ thuộc vào các yếu tố tình huống như độ khó của nội dung, tốc độ nói hay mức độ quen thuộc với chủ đề.

So sánh giữa nhóm "thỉnh thoảng" và "thường xuyên" gặp khó khăn cho thấy khác biệt không chỉ nằm ở tần suất tiếp xúc với ngữ liệu, mà còn ở cách người học xử

lý và thích nghi với thông tin nghe. Đồng thời, tỷ lệ thấp ở nhóm "hiếm khi" (7,8%) và "không gặp khó khăn" (2,0%) cho thấy số sinh viên ít trải nghiệm khó khăn trong quá trình học là không nhiều. Khi đặt trong tương quan với các nhóm còn lại, có thể thấy việc gặp khó khăn vẫn là trải nghiệm phổ biến, đồng thời phản ánh sự khác biệt giữa các cá nhân trong quá trình tiếp cận và xử lý ngữ liệu nghe.

Hình 6. Các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả luyện nghe tiếng Trung qua YouTube

Kết quả cho thấy "phương pháp học của bản thân" chiếm tỷ lệ cao nhất (73,5%), nổi bật so với các yếu tố còn lại, qua đó phản ánh vai trò quan trọng của cách tiếp cận cá nhân trong quá trình luyện nghe qua YouTube. Khi đặt trong tương quan với "nội dung video" (47,1%) và "tần suất luyện nghe" (43,1%), có thể thấy hiệu quả học tập không chỉ phụ thuộc vào chất lượng đầu vào hay mức độ tiếp xúc, mà chịu ảnh hưởng rõ rệt hơn từ cách người học xử lý và khai thác ngữ liệu. Sự chênh lệch đáng kể giữa "phương pháp học" và hai yếu tố này cho thấy cùng một nguồn tài liệu và tần suất tương đương, kết quả học tập vẫn có thể khác biệt đáng kể giữa các cá nhân.

Ở chiều ngược lại, tỷ lệ thấp của "trình độ tiếng Trung" (18,6%) cho thấy nền tảng ban đầu có ảnh hưởng nhưng không phải là yếu tố chi phối chính. Khi đặt trong tương quan với yếu tố phương pháp, kết quả này hàm ý rằng khác biệt về hiệu quả học tập không hoàn toàn xuất phát từ năng lực sẵn có, mà gắn nhiều hơn với cách người học tiếp cận và xử lý thông tin. Đồng thời, việc các yếu tố liên quan đến học tập tích hợp như luyện nghe, kết hợp kỹ năng phát âm hay mở rộng từ vựng chiếm tỷ lệ thấp cho thấy xu hướng học tập còn phân tán và chưa mang tính hệ thống. Tổng thể, các kết quả phản ánh sự khác biệt rõ rệt giữa các nhóm yếu tố, trong đó cách thức học tập nổi bật như yếu tố có ảnh hưởng lớn nhất trong quá trình khai thác YouTube cho mục đích luyện nghe.

Từ các kết quả phân tích về khó khăn và các yếu tố ảnh hưởng có thể thấy rằng quá trình luyện nghe tiếng Trung qua YouTube của sinh viên chịu tác động đồng thời từ nhiều yếu tố, trong đó cách thức học tập của cá nhân giữ vai trò nổi bật. Mặc dù người học đã có sự tiếp cận nhất định với ngữ liệu nghe, việc gặp khó khăn vẫn là trải

nghiệm phổ biến và không đồng đều giữa các cá nhân. Kết quả này cho thấy hiệu quả luyện nghe không chỉ phụ thuộc vào đặc điểm của học liệu hay mức độ tiếp xúc, mà gắn chặt với cách người học tiếp cận, xử lý và thích nghi với thông tin nghe trong môi trường thực tế.

Đề xuất giải pháp từ phía sinh viên

Phân tích 102 phản hồi định tính cho thấy các đề xuất tập trung vào bốn định hướng chính: duy trì luyện nghe thường xuyên nhằm hình thành thói quen học tập; tăng cường tính chủ động trong việc xác định mục tiêu và xử lý nội dung; lựa chọn nội dung phù hợp với trình độ; và áp dụng các chiến lược hỗ trợ như sử dụng phụ đề, ghi chép từ vựng và Shadowing.

Ngoài ra, một số ý kiến cũng đề cập đến các yếu tố hỗ trợ như chất lượng nội dung, âm thanh và môi trường học tập. Những đề xuất này tương đồng với kết quả định lượng, qua đó củng cố nhận định rằng hiệu quả học tập phụ thuộc chủ yếu vào cách thức khai thác và mức độ chủ động của người học.

Thảo luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy phương pháp học là yếu tố có ảnh hưởng lớn nhất đến hiệu quả luyện nghe tiếng Trung qua YouTube. Kết quả này tương đồng với nghiên cứu của Lưu Hớn Vũ (2019), khi tác giả khẳng định rằng hiệu quả nghe hiểu phụ thuộc chặt chẽ vào việc vận dụng các chiến lược nhận thức và siêu nhận thức trong quá trình học tập. Điều này cho thấy việc tiếp cận nguồn học liệu phong phú trên YouTube chưa đủ để đảm bảo hiệu quả học tập nếu người học thiếu định hướng và phương pháp luyện nghe phù hợp. Thực tế khảo sát cũng cho thấy nhiều sinh viên chủ yếu sử dụng YouTube để luyện phát âm hoặc mở rộng từ vựng, trong khi chưa chú trọng đến các hoạt động hỗ trợ nghe hiểu như ghi chú, Tóm tắt: nội dung hoặc tự đánh giá sau khi nghe. Vì vậy, sự khác biệt về hiệu quả học tập giữa các sinh viên không chỉ xuất phát từ trình độ ngôn ngữ mà còn liên quan đến mức độ chủ động và chiến lược học tập được áp dụng.

Bên cạnh đó, kết quả nghiên cứu cho thấy phần lớn sinh viên vẫn gặp khó khăn trong quá trình luyện nghe qua YouTube. Phát hiện này phù hợp với nghiên cứu của Trần Xuân Quyết và Phạm Thị Nghĩa Vân (2025), khi cho rằng từ vựng, tốc độ nói và phương pháp học là những trở ngại phổ biến đối với người học tiếng Trung. Dưới góc độ lý thuyết xử lý thông tin, người học cần đồng thời thực hiện các hoạt động nhận diện âm thanh, giải mã tín hiệu ngôn ngữ và xây dựng ý nghĩa từ thông tin tiếp nhận. Khi tốc độ nói quá nhanh hoặc lượng thông tin vượt quá khả năng xử lý của bộ nhớ làm việc, người học dễ gặp khó khăn trong việc hiểu và ghi nhớ nội dung bài nghe. Ngoài ra, môi trường học tập trên YouTube còn tiềm ẩn nhiều yếu tố gây xao nhãng như video đề xuất, nội dung giải trí hoặc các thông báo liên quan, làm giảm khả năng duy trì sự tập trung và ảnh hưởng đến hiệu quả xử lý thông tin nghe hiểu.

Một kết quả đáng chú ý khác là YouTube có tác động tích cực đến khả năng nghe hiểu của sinh viên, đặc biệt ở khả năng nắm bắt ý chính. Kết quả này phù hợp với các nghiên cứu của 丁笑寒 (2025) và 安亚萌 (2023), khi cho rằng video đa phương tiện giúp người học tận dụng đồng thời kênh âm thanh và hình ảnh để hỗ trợ quá trình tiếp nhận ngôn ngữ. Tuy nhiên, cần phân biệt giữa các cấp độ của kỹ năng nghe hiểu. Nếu nghe ý chính chủ yếu yêu cầu người học xác định chủ đề và nội dung tổng quát của bài nghe, thì nghe chi tiết đòi hỏi khả năng nhận diện chính xác các thông tin cụ thể, còn nghe suy luận yêu cầu người học kết hợp thông tin nghe với kiến thức nền để suy đoán ý nghĩa hàm ẩn. Do đặc điểm của YouTube là cung cấp nhiều hỗ trợ từ hình ảnh và ngữ cảnh, nền tảng này có thể hỗ trợ tốt cho việc nắm bắt ý chính, nhưng chưa chắc mang lại hiệu quả tương đương đối với các cấp độ nghe hiểu cao hơn nếu người học không áp dụng các chiến lược xử lý thông tin phù hợp.

Ngoài ra, xu hướng sinh viên tập trung nhiều vào phát âm và từ vựng hơn là các kỹ năng nghe hiểu chuyên sâu cũng phản ánh đặc điểm của nguồn học liệu trên YouTube. Kết quả này tương đồng với nhận định của 陈慧 (2022) và cộng sự khi cho rằng phần lớn nội dung học tiếng Trung trên nền tảng này hướng đến việc cung cấp kiến thức ngôn ngữ cơ bản. Điều đó cho thấy hành vi học tập của sinh viên chịu ảnh hưởng đáng kể từ đặc điểm của nguồn học liệu mà họ lựa chọn tiếp cận.

Tổng thể, nghiên cứu cho thấy YouTube không chỉ đóng vai trò là nguồn học liệu hỗ trợ luyện nghe mà còn tạo môi trường tiếp xúc ngôn ngữ đa dạng cho người học. Tuy nhiên, hiệu quả của công cụ này phụ thuộc vào khả năng vận dụng chiến lược học tập, lựa chọn học liệu phù hợp và duy trì sự tập trung trong quá trình học. Kết quả này góp phần làm rõ vai trò của năng lực tự điều chỉnh trong việc khai thác các nền tảng học tập trực tuyến để phát triển kỹ năng nghe hiểu.

Kết luận và kiến nghị

Kết luận

Nghiên cứu được thực hiện nhằm khảo sát thực trạng sử dụng YouTube trong phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung của sinh viên năm hai ngành Ngôn ngữ Trung Quốc tại Trường Đại học Đông Á. Kết quả cho thấy YouTube là nguồn học liệu được sử dụng phổ biến và có tác động tích cực đến quá trình luyện nghe, đặc biệt trong việc làm quen với ngữ âm, tốc độ nói của người bản ngữ và nâng cao khả năng nắm bắt ý chính.

Tuy nhiên, hiệu quả sử dụng YouTube giữa các sinh viên chưa đồng đều. Nghiên cứu cho thấy phương pháp học tập, khả năng lựa chọn học liệu, mức độ tự chủ và tần suất luyện nghe là những yếu tố ảnh hưởng đáng kể đến hiệu quả phát triển kỹ năng nghe hiểu. Điều này cho thấy hiệu quả học tập phụ thuộc không chỉ vào công cụ mà còn vào cách thức khai thác của người học.

Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả luyện nghe tiếng Trung qua YouTube theo hướng tăng tính chủ động, xây dựng chiến lược học tập phù hợp và duy trì thói quen luyện nghe thường xuyên.

Nhìn chung, nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở thực tiễn về việc ứng dụng YouTube trong phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung của sinh viên, đồng thời khẳng định vai trò của phương pháp học tập trong việc phát huy hiệu quả của các nền tảng học tập trực tuyến.

Kiến nghị

Dựa trên những kết luận trên, nghiên cứu đề xuất một số kiến nghị cụ thể như sau:

Đối với giảng viên giảng dạy tiếng Trung:

- Hướng dẫn sinh viên phương pháp luyện nghe tiếng Trung qua YouTube một cách khoa học, có hệ thống và phù hợp với trình độ.

- Tích hợp các nguồn video từ YouTube vào hoạt động giảng dạy nhằm nâng cao hiệu quả phát triển kỹ năng nghe.

- Thiết kế các hoạt động học tập dựa trên video như: trả lời câu hỏi, thảo luận nội dung và thực hành hội thoại theo tình huống.

- Định hướng cho sinh viên lựa chọn các nguồn tài liệu và kênh YouTube uy tín, phù hợp với mục tiêu và trình độ học tập.

- Khuyến khích sinh viên áp dụng các chiến lược học tập tích cực, đặc biệt là các chiến lược siêu nhận thức như lập kế hoạch và tự đánh giá.

- Tạo môi trường học tập tích cực, tăng cường tương tác và hỗ trợ sinh viên trong quá trình khai thác tài liệu học tập trực tuyến.

Đối với sinh viên:

- Chủ động xây dựng thói quen luyện nghe thường xuyên và có kế hoạch học tập rõ ràng.

- Lựa chọn nội dung phù hợp với trình độ và mục tiêu học tập.

- Tăng cường tính tự chủ trong học tập thông qua việc theo dõi và tự đánh giá quá trình luyện nghe.

Giải pháp

Để nâng cao hiệu quả luyện nghe tiếng Trung qua YouTube, sinh viên cần áp dụng các giải pháp sau:

- Thứ nhất, triển khai hoạt động luyện nghe theo quy trình ba giai đoạn (trước - trong - sau khi nghe). Trước khi nghe, cần xác định mục tiêu và dự đoán nội dung; trong khi nghe, thực hiện nghe nhiều lần với mức hỗ trợ giảm dần; sau khi nghe, tiến

hành Tóm tắt:, ghi chép từ vựng và tái hiện nội dung. Quy trình này giúp chuyển từ nghe thụ động sang xử lý thông tin có định hướng.

- Thứ hai, lựa chọn nội dung phù hợp với trình độ, ưu tiên học liệu có mức độ hiểu khoảng 60-80% để đảm bảo tính vừa sức và hiệu quả tiếp nhận. Nội dung cần gắn với mục tiêu học tập và trình độ ngôn ngữ nhằm tránh quá tải hoặc thiếu tính phát triển.

- Thứ ba, áp dụng các phương pháp luyện nghe tích cực, đặc biệt là phương pháp Shadowing thông qua việc lặp lại các đoạn video ngắn (30-60 giây) nhằm cải thiện phát âm, ngữ điệu và phản xạ ngôn ngữ.

- Thứ tư, xây dựng thói quen luyện nghe thường xuyên với kế hoạch học tập cụ thể (4-5 buổi/tuần, 15-30 phút/buổi), kết hợp giữa nghe, ghi chép và thực hành. Đồng thời, cần theo dõi tiến độ thông qua các chỉ số như số lượng video, từ vựng tích lũy và mức độ hiểu.

- Thứ năm, thực hiện tự đánh giá định kỳ thông qua việc nghe lại nội dung đã học hoặc làm bài kiểm tra nghe nhằm điều chỉnh phương pháp học tập kịp thời.

Giải pháp theo mức độ năng lực nghe của sinh viên:

Nhóm năng lực nghe cao:

- Giảm hỗ trợ (hạn chế/không dùng phụ đề), ưu tiên nghe 1-2 lần để nắm ý chính;

- Chọn video 5-10 phút, tốc độ 1.0-1.25x, nội dung học thuật/chuyên sâu;

- Áp dụng phương pháp Shadowing nâng cao (60-90 giây/đoạn, 10-15 phút/ngày);

- Tăng yêu cầu Tóm tắt: và xử lý thông tin sau khi nghe

Nhóm năng lực nghe trung bình:

- Duy trì quy trình trước - trong - sau khi nghe;

- Giảm dần phụ đề: song ngữ → tiếng Trung → không phụ đề;

- Chọn video 3-5 phút, tốc độ 0,75-1,0x, nội dung quen thuộc;

- Nghe lại 2-3 lần, kết hợp ghi chép từ vựng;

- Shadowing 5-10 phút/buổi (đoạn 30-60 giây);

Nhóm năng lực nghe thấp:

- Tăng hỗ trợ: sử dụng phụ đề ngay từ đầu, có thể dừng video theo từng câu;

- Chọn video 1-3 phút, tốc độ 0.5-0.75x, nội dung đơn giản;

- Nghe lại 3-4 lần để củng cố nhận diện âm thanh;

- Shadowing cơ bản (~5 phút/buổi, câu ngắn);

- Thời lượng luyện nghe 10-15 phút/buổi để tránh quá tải;

Việc kết hợp giữa lựa chọn học liệu phù hợp, áp dụng chiến lược học tập tích cực và duy trì tính kỷ luật cá nhân là điều kiện then chốt để tối ưu hóa hiệu quả sử dụng YouTube trong phát triển kỹ năng nghe hiểu.

Tài liệu tham khảo

安亚萌. (2023). *短视频在高级汉语口语课中的应用研究——以抖音APP为例* [Nghiên cứu ứng dụng video ngắn trong giảng dạy khẩu ngữ tiếng Hán trình độ cao: Lấy ứng dụng Douyin làm ví dụ] (Luận văn thạc sĩ, 西安外国语大学).

陈慧, 李政泽, & 傅晓明. (2022). YouTube 中文学习资源大数据分析 [Phân tích dữ liệu lớn về tài nguyên học tiếng Trung trên YouTube]. *首都师范大学学报 (社会科学版), (6)*, 93–104.

丁笑寒. (2025). 中文短视频在国际中文语音教学中的应用研究 [Nghiên cứu ứng dụng video ngắn tiếng Trung trong giảng dạy ngữ âm Hán ngữ quốc tế]. *Journal of Humanities and Social Sciences, 8*(1). https://www.researchgate.net/publication/395310738

Lưu Hớn Vũ. (2019). Chiến lược học tập kỹ năng nghe tiếng Trung Quốc của sinh viên Việt Nam. *Tạp chí Khoa học Xã hội Thành phố Hồ Chí Minh, (8)*, 59–68. https://vjol.info.vn/index.php/khxh/article/view/45374

Nguyễn Thị Vân Anh. (2024). Nâng cao kỹ năng nghe đối với người học tiếng Trung Quốc dựa trên phương pháp xây dựng chiến lược học tại Trường Đại học Thủ đô Hà Nội. *Tạp chí Thiết bị Giáo dục, 310*(1). https://vjol.info.vn/index.php/tctbgd/article/view/97070

Trần Thu Minh, Nguyễn Thuỷ Tiên, Phạm Quỳnh Chi, Nguyễn Thị Mai Hương, Lại Huỳnh Diệu Thảo, & Lý Khánh Toàn. (2024). Nghiên cứu nhu cầu sử dụng TikTok để tăng cường kỹ năng viết bài thi đánh giá năng lực tiếng Trung tại Việt Nam. *Tạp chí Thiết bị Giáo dục, 308*(1). https://vjol.info.vn/index.php/tctbgd/article/view/96558

Trần Xuân Quyết, & Phạm Thị Nghĩa Vân. (2025). Thực trạng và giải pháp cải thiện kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung Quốc cho sinh viên trình độ sơ cấp khoa tiếng Trung Quốc, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 – Chuyên san Khoa học Giáo dục*. https://vjol.info.vn/gdhpu2/article/view/117974

徐林. (2020). 关于对外汉语听力课教学过程的一些思考 [Một số suy nghĩ về quá trình giảng dạy kỹ năng nghe trong dạy học tiếng Hán đối ngoại]. *教育研究前沿, 3*(1). https://doi.org/10.32629/er.v3i1.2431

郑美林. (2021). *基于自媒体视频平台的日本汉语教学个案研究* [Nghiên cứu trường hợp giảng dạy tiếng Hán tại Nhật Bản dựa trên nền tảng video truyền thông tự do] (Luận văn thạc sĩ, 重庆师范大学).